

Älvkarleby kommun
kommun@alvkarleby.se

Rektorn vid Jungfruholmens skola
laila.faltstrom@alvkarleby.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Jungfruholmens skola
i Älvkarleby kommun

Tillsyn i Jungfruholmens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Älvkarleby kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Jungfruholmens skola besöktes av Skolinspektionen den 21 september 2012.

Fakta om skolan

Jungfruholmens skola ligger i Skutskär i Älvkarleby kommun. Skolan omfattar en förskoleklass och två klasser i årskurs 1, samt årskurserna 2-5 och ett fritidshem. Vid tiden för Skolinspektionens besök fanns 125 elever i skolan, varav 23 i förskoleklass. Totalt 80 elever är inskrivna på fritidshemmet. Skolan är organiserad i två arbetslag, Förskoleklass och årskurserna 1-5. Fritidshemmet är ett eget arbetslag. Ledningen för skolan och fritidshemmet utgörs av en rektor på 50 procent, som tillika är förskolechef på 50 procent. Jungfruholmens skola kommer i och med vårterminens slut 2013 att läggas ned. Eleverna kommer att fortsätta i närliggande skola, Rotskärsskolan, som från och med hösten 2013 kommer att vara en F-9 skola. Kommunens ansvarstagande för fritidshem beskrivs i separat beslut.

Nationell statistik från år 2011 visar att det finns variationer i resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3. I matematik uppnår mellan 58,8 -94,1 procent kravnivån, att jämföras med riket där 81,6-93 procent av eleverna uppnår kravnivån. I svenska uppnår mellan 68,8 -100 procent kravnivån. I riket är motsvarande siffra 89,7-94,9 procent. Skolans egen statistik i årskurs 3 från maj 2012 visar att mellan 58-95 procent av eleverna uppnår kravnivån i samtliga ämnen.

När det gäller elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 får Skolinspektionen under tillsynen ta del av skolans egen statistik för våren 2012. Den visar att alla elever når kunskapskraven i samtliga ämnen förutom i svenska, matematik, engelska, idrott och hälsa och geografi. I de ämnena nådde mellan 67-95 procent av eleverna kunskapskraven.

Nationell statistik från år 2010 i årskurs 5 visar att mellan 80-95 procent av eleverna uppnådde kravnivån engelska på de nationella ämnesproven, i matematik nådde mellan 40-95 procent av eleverna kravnivån och i svenska uppnådde mellan 65-100 procent kravnivån.

Eleverna i årskurs 5 genomförde inte de nationella ämnesproven 2011 eftersom dessa var frivilliga. Således saknas statistik från dessa.

Helhetsbedömning

Älvkarleby kommun har under år 2011 initierat ett kvalitetssäkringssystem för att följa upp och analysera skolornas resultat i kommunen. Detta innebär att lärarna ska redovisa resultaten till rektor som i sin tur ska redovisa resultaten till kommunens skolchef.

Jungfruholmens resultat på de nationella proven i årskurs 3 och 5 har under de senaste åren legat under riksgenomsnittet. Rektorn för skolan är medveten om resultaten och en satsning på att höja kunskapsnivån är ett prioriterat utvecklingsområde i skolan. Satsningar har bland annat genomförts kring bedömningar i de lägre årskurserna samt arbete i olika ämnesgrupper.

Trots att Skolinspektionen vid tillsynsbesöket ser flera välplanerade och väl genomförda lektioner med läroplanens och kursplanernas syfte i fokus, så framgår det ändå vid intervjuer och samtal med rektorn och lärare att skolans systematiska kvalitetsarbete gällande bedömning, uppföljning och utvärdering behöver stärkas och utvecklas. Skolinspektionen kan konstatera att brister i lärarnas bedömning kan medföra att alla elever som är i behov av särskilt stöd inte alltid identifieras.

Tillsynen visar också att eleverna i alltför låg utsträckning ges inflytande över sin utbildning. Bland annat behöver skolan se till att eleverna i högre grad blir delaktiga i planeringen av undervisningen. Slutligen finns det brister i både åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner med tillhörande skriftliga omdömen. Det finns lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att en del av bristerna som redovisades vid den förra tillsynen år 2007 fortfarande kvarstår vilket Skolinspektionen finner anmärkningsvärt.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som Älvkarleby kommun måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot bakgrund av detta fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Älvkarleby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 10 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan ska ha en tydlig strategi för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vidare anger skollagen och läroplanen att eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem.

Av intervjuer och samtal med lärare och elever framgår att undervisningen i huvudsak planeras av lärarna. Lärarna uppger att man har elevråd och klassråd, att eleverna på vissa lektioner får välja vad de själva vill göra, att eleverna ibland har omröstning kring olika val i undervisningen. Inte i något av de dokument som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna haft ett aktivt inflytande och varit delaktiga i planeringen av undervisningen. I intervjuer och samtal med lärare och elever framkommer att det varierar i vad mån elever ges möjlighet att få inflytande under lektionerna. Det handlar dock sällan om själva undervisningens innehåll och utformande utan mer om praktiska saker i skolan.

Rektorn bekräftar att elevinflytande är ett utvecklingsområde i skolan.

Tillsynen visar att det inte finns något systematiskt sätt att ge eleverna möjlighet till ett aktivt inflytande över undervisningen och sitt eget lärande eller inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap.10 §, 4 kap. 9 o ch 14 §§ skollagen, Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ha rätt till det stöd som utredningen har visat att de behöver. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av skolförordningen framgår att elever ska få studiehundledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Även Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) anger att det är rektors ansvar att se till att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

I Jungfruholmens skola finns elever med annat modersmål än svenska. Tillsynen visar att det inte ges studiehundledning på modersmålet. Skolan måste informera berörda elever om rätten till studiehundledning på sitt modersmål och ge studiehundledning på det aktuella modersmålet. Rektorn uppger att skolan har försökt att anordna studiehundledning men att ingen lärare finns att tillgå i det aktuella språket.

Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för elever som ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen har tagit del av exempel på upprättade åtgärdsprogram och kan konstatera att dessa är av varierande kvalitet. Elevernas behov och hur skolan ska arbeta för att tillgodoses dessa behov framgår inte alltid tydligt.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att det finns brister avseende studiehandledning på modersmålet och åtgärdsprogrammets innehåll. Med anledning av ovanstående förelägger Skolinspektionen Älvkarleby kommun att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-10 §§ skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.
- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Läraren ska, enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper. Vidare ska, enligt skollagen, lärarna vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Det ska även framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Tillsynen visar att de bedömningar som lärarna gör av elevernas resultat inte alltid är en faktisk bedömning mot kunskapskraven utan mer en uppskattning av elevernas kunskaper i de ämnen där nationella prov saknas. Både rektor och lärare bekräftar att bedömning i de lägre åldrarna är ett område som behöver utvecklas trots att påbörjade insatser finns i kommunen kring dessa frågor. Personalgrupperna inom förskoleklassen har heller inte varit med i skolans arbete kring implementeringen av Lgr 11.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte alltid tydligt vilka insatser som behövs av skolan för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Även de skriftliga omdömena är av varierande kvalitet och inte alltid tydliga i hur långt eleven har nått i sin kunskapsutveckling. Exempel på omdömen är "Du har gjort ett bra jobb med detta arbetsområde", "Använder lektionstiden bra och gör sina uppgifter".

Sammanfattningsvis framgår att det finns brister i skolans arbete med bedömning och att informationen om elevens kunskapsmässiga utveckling inte sker på det sätt som beskrivs i skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 4 §, 10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 2.4 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem, 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ansvarar för att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna.
- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Motivering

Av skollagen framgår rektorns ansvar för att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Rektorn har ett ansvar för att se till att den pedagogiska personalen har kunskap om och arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna.

Tillsynen har visat att det finns brister på skolan när det gäller exempelvis arbetet med bedömning, åtgärdsprogram och utformningen av individuella studieplaner. Både rektor och lärare beskriver att implementeringen av Lgr 11 och arbetet med bedömningar i de lägre årskurserna behöver utvecklas, bland annat beroende på att delar av personalgruppen, förskoleklassen och fritidshemmen, inte har varit med i arbetet kring implementeringen av den nya läroplanen. Detta sammantaget indikerar att insatser behöver göras av rektorn för att säkerställa att samtliga lärare har god insikt i och kunskap om de lagar och föreskrifter som styr verksamheten och att lärarna arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollag och övriga föreskrifter. I läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven samt att rektorn ser till att undervisningen och elevhälsan utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Jungfruholmens skola har påbörjat ett kvalitetsarbete, bland annat i form av månadsomdömen, där lärarna till rektor ska lämna in omdömen om elevernas kunskapsutveckling i de olika ämnena. Rektor och lärarna uppger att de har påbörjat arbetet med att systematiskt inhämta kunskapsresultat vilket inte har genomförts på ett metodiskt sätt tidigare.

Tillsynen visar att det finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet samt den pedagogiska personalens insikt om och hur de arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4 - 5 §§ skollagen

Lgr 11 avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer Rektorns ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att det för undervisningen används personal som har utbildning för de uppgifter de ska utföra.

Motivering

Av 1985 års skollag framkommer att kommuner är skyldiga att använda lärare som har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas gällande lärare som enligt den nya skollagen saknar utbildning för att undervisa i skolan och som har anställts före den 1 juli 2011. Enligt skollagen ska de lärare som anställts efter den 1 juli 2011 ha utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Vid tillsynen i Jungfruholmens skola framkommer att det finns lärare som undervisar i ämnen som de inte har någon utbildning i. Det gäller framför allt i ämnet engelska.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav om att det för undervisningen ska användas personal som har utbildning för de uppgifter de ska utföra. Älvkarleby kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 13-15, 17-19 §§ skollagen, 33 § lag om införande av skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Älvkarleby kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det finns för varje skolenhet/verksamhet en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Av planen ska det framgå vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året samt en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Representanter för elevhälsan, lärare och rektor uppger att det råder lugn och ro på skolan och att arbetet med värdegrundsfrågor pågår kontinuerligt.

Skolinspektionen har granskat Jungfruholmens skolas årliga plan mot kränkande behandling. De kopplade åtgärderna till kartläggningen som beskrivs i planen är allmänna och grundar sig inte på behov som är specifika för verksamheten.

Mot bakgrund av att skolans värdegrundsarbete i övrigt bedöms som gott så väljer Skolinspektionen att ge Jungfruholmens skola anmärkningar gällande bristen kring skolans plan mot kränkande behandling.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mats Peterson
Beslutsfattare/Undervisningsråd

Anki Näckstam
Föredragande/Undervisningsråd

Bilaga:**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).